

Lenie Jansen, sociale dienst Haarlemmermeer: Vrouwen moeten uit de bijstand, maar niet omdat ze geld kosten (1988)

Sieth Delhaas

Hervormd Nederland, 1988

Inleiding

De redactie van 'Sociaal Bestek', een blad voor kaderpersoneel van de sociale diensten, heeft een boekje uitgebracht over 25 jaar Algemene Bijstandswet. Drs. Lenie Jansen, stafmedewerker van de sociale dienst in Haarlemmermeer en eindredacteur van 'Sociaal Bestek' over 'Bijstand als bodem'.

In het boekje wordt gezegd: de ABW heeft haar kracht verloren. Maar juist nu belanden steeds meer mensen in de bijstand. Wat nu?

'Minister Marga Klompé, die de ABW heeft ingevoerd, heeft gezegd: 'Mensen moeten met opgeheven hoofd naar de sociale dienst kunnen gaan en evenals elke andere burger maatschappelijk mee kunnen doen'. De situatie die nu is ontstaan, is niet alleen een kwestie van te weinig geld, maar ook van negatieve aandacht van de overheid en de andere burgers voor mensen die van de ABW moeten bestaan. Behalve dat zij elke cent moeten omdraaien, waardoor de tweedeling wordt verscherpt tussen mensen met een betaalde baan en zonder, wordt er scherp op het gedrag van de laatsten gelet. De mentaliteit tegenover deze burgers is veranderd. De situatie is terug waarover de Duitse socioloog Georg Simmel aan het begin van deze eeuw zei: 'De arme heeft geen rol, ontleent zijn identiteit aan het feit dat aan hem wordt bijgedragen'. Anderen ontlene daar het recht aan, dat ze die burgers extra zouden mogen controleren'.

Er zitten overwegend vrouwen in de bijstand. In het rapport 'De arme kant van Nederland' van de kerken wordt kritiek geuit op de term 'feminisering van de armoede' als een modieuze kreet. Wat vindt u daarvan?

'Die term is juist. Ik gebruik hem ook. In het onderzoek 'Bijstand: een status aparte', dat ik bij de GSD Haarlemmermeer heb gedaan, is te zien dat al tien jaar lang de verhouding 85 procent vrouwen en 15 procent mannen is. Je ziet wereldwijd dat de armoede onder vrouwen toeneemt. Dat hangt samen met economische ontwikkelingen en onder andere automatisering. Het type banen waarin vrouwen doorgaans werken, verdwijnt. Bovendien is er wereldwijd een toeneming van éénouder-gezinnen waarbij vrouwen ook veruit in de meerderheid zijn'.

De overheid zoekt oplossingen om mensen uit de bijstand te krijgen. Kunnen de GSD's daaraan een bijdrage leveren?

‘Met dit boekje hebben we geprobeerd te laten zien, hoe het ervoor staat en de wilde verhalen uit de wereld te helpen. Daarnaast probeer ik samen met bijstandsvrouwen hun positie te verbeteren. Daarbij gaat de vraag voorop: hoe kunnen we de dienstverlening aan die vrouwen verbeteren?

Een tweede punt is: hoe komen ze uit die armoedeklem? We kunnen stimuleren met een assertiviteitscursus, zodat ze zicht krijgen op hun situatie en zelf leren benoemen wat ze willen en kunnen. Vervolgens is scholing een mogelijkheid, vooral ook om het sociaal isolement te doorbreken. Als wordt gesteld: vrouwen moeten uit de bijstand, dan zeg ik: prima, maar niet omdat ze geld kosten. Voorop staat: wat willen ze zelf? Daar heb je weer die dubbele loyaliteit waarin je als werker bij de GSD zit’.

Wie moeten dit boekje lezen?

Naast GSD-werkers zoveel mogelijk burgers – denkend aan die grote kerkelijke conferentie over de arme kant van Nederland – ook de mensen binnen de kerken. Zij vinden in dit boek alle informatie over waarom vrouwen in de bijstand terechtkomen en waarom zij het zo moeilijk hebben’.

Lenie Jansen: Bijstand als bodem. Uitgave Vuga.